

egyptologie.nl Kennis over het Oude Egypte

Egyptologische nieuwsbrief, donderdag 24 oktober 2013

Hieronder treft u een overzicht aan van verschillende activiteiten op het vlak van de Egyptologie. U kunt het Egyptologisch nieuws en de bezigheden van Huub Pragt volgen op Twitter via

Egyptekennis en ***Egypteoolschool***

Voor meer informatie over het gebruik van Twitter klikt u hier op: ***Handleiding Twitter***

Voeg deze pagina toe aan uw favorieten door de combinatie van de Ctrl-toets en D. Klik vervolgens op toevoegen.

Wanneer u deze website leuk vindt, kunt u op de ***homepage*** klikken op de +1 knop van Google.

Archeologisch nieuws uit eerdere versies van deze Egyptologische nieuwsbrief vindt u terug onder:

Archief

Interviews uit eerdere versies van deze Egyptologische nieuwsbrief vindt u terug onder: ***Interviews***

Bewegende beelden uit eerdere versies van deze Egyptologische nieuwsbrief vindt u terug onder:

Filmbeelden

Deze pagina is aangepast op 25-10-2013.

Deze nieuwsbrief is tot stand gekomen met bijdragen van Hans Schoens, Yvonne Buskens en Mariëlle van Kampen.

In deze nieuwsbrief:

- Kemet.nl***
- Archeologisch nieuws***
- Videofragmenten***
- Tentoonstellingen***
- Bestellen syllabi***
- Lezingen***
- Cursussen***
- Reizen en excursies***

Kemet.nl

De website Kemet.nl verschaft informatie over interessante onderwerpen binnen de egyptologie. Via de thema's 'Goden, Tempels, Farao's, Graven, Samenleving en Kunst' komt u meer te weten over de Egyptische beschaving. Sinds de vorige nieuwsbrief van 11 september 2013 zijn drie nieuwe artikelen verschenen:

- ***De scheppergod Ptah***
- ***Moet***
- ***De tempel van Moet te Karnak***

Wilt u op de hoogte blijven van de verschijning van nieuwe artikelen? Meldt u zich dan aan voor ***kemet nieuws***

Kemet heeft ook een facebookpagina. Klik daar op 'Like' of 'Vind ik leuk' om op de hoogte te blijven van het laatste nieuws en interessante weetjes: ***facebook.com/KemetNL***

Archeologisch Nieuws

Mastaba Sjepseskafanch ontdekt in Aboesir

De Tsjechische opgravingsmissie heeft in Aboesir het graf ontdekt van Hoofd van de Artsen Sjepseskafanch. Het is de derde tombe van een arts die ontdekt is in dit gebied. Deze tombe is belangrijk omdat de naam al bekend was en hij één van de voornaamste artsen is uit de tijd van de Piramidebouwers. Het is een grote tombe: 21x14 meter en 4 meter hoog. In de offerkapel is een grote schijndeur ontdekt met op de deurposten de naam en titulatuur van de

Website Kemet.nl

Schijndeur van Sjepseskafanch

Beeld van Ramses II

Hyksos fort

grafeigenaar: Priester van Ra in de Tempels van de Zon, Priester van Chnoem en Priester van Magie. Daarnaast stonden er ook verschillende titels die tonen dat hij hoog op de sociale ladder stond en dat hij een koninklijke arts was.

Lees het hele bericht: ***Release Shepseskafankh***

Tombe van beeldhouwer Thoetmoses ontdekt?

Een Franse opgravingsmissie in Sakkara heeft een graf gevonden waar het stoffelijk overschot is gevonden van een man met de naam Thoetmoses. Ook zijn vrouw lag daar begraven. De mummies worden gedateerd in de Amarnaperiode. Daarom denkt de Franse archeoloog Alain Zivie dat het mogelijk om de tombe van de beroemde Thoetmoses gaat die de beroemde portretkop van Nefertiti heeft gemaakt. Het graf is rijk gedecoreerd en er is een kleurrijk ivoren palet gevonden dat erg lijkt op eenzelfde soort palet dat in de werkplaats van Thoetmoses in Amarna is aangetroffen.

Het persbericht spreekt echter niet over de titels van de grafeigenaar en er zijn helaas nog geen foto's vrijgegeven.

Lees het hele bericht: ***Tomb of the Nefertiti Bust Sculptor?***

Beeld van Ramses II gevonden in Boebastis

Duitse archeologen die aan het werk zijn in Tell el-Basta (Boebastis) hebben een levensgroot beeld van Ramses II gevonden. Het beeld is vervaardigd uit rood graniet en is 195 cm hoog en 160 cm breed. Het is per toeval aangetroffen tijdens routinewerkzaamheden. Het beeld bevond zich in het oostelijke deel van het gebied dat wordt aangeduid met het 'Grote Tempelsterrein'. Dit bevindt zich binnen het complex van de tempel van de katgodin Bastet. Het betreft feitelijk een composietbeeld en bestaat uit drie staande figuren, de godin Hathor, Ramses II en de god Ptah. Op de achterkant staat onder andere de cartouche van Ramses II, waardoor het heel precies kan worden gedateerd. Behalve dit beeld is er ook een beeld van een tot nog toe onbekende hoge ambtenaar gevonden, gemaakt van zandsteen. De tekst achterop het beeld wijdt het beeld aan de godinnen Bastet en Sachmet, alsmede aan de god Ra-Horachte. Dit beeld is 35 cm hoog en 25 cm breed. De vondsten suggereren, samen met eerdere vondsten, dat er in dit gebied ooit een tempel voor Ramses II heeft bestaan die nog moet worden ontdekt.

Lees het hele bericht: ***Statue of King Ramses II found***

Oudste bewijs van kindermishandeling

Op een Romeins-christelijke begraafplaats in de Egyptische Dachla-oase hebben archeologen de overblijfselen van een twee- tot driejarig mishandeld kind gevonden. Het kindje leefde ongeveer 2000 jaar geleden. Dit maakt de vondst het oudste bewijs van kindermishandeling ooit. De onderzoekers vonden de overblijfselen in het

Het Boek van de Fajoem

Schrijvers van Contouren

Devine Felines: Cats of Ancient Egypt

zogenoemde Kellis 2 Cemetery. Op het eerste gezicht leek er niets vreemds aan de hand; totdat één van de archeologen de botten van dichtbij bekeek. De bovenarmen en het sleutelbeen van het kind bleken vol breuken te zitten.

De oude Egyptenaren waren bijzonder trots op hun kinderen. Teksten en voorstellingen maken duidelijk dat zij doorgaans liefdevol met hun kroost omgingen. De Romeinen in Egypte traden vaak veel hardhandiger op tegen hun kinderen.

Lees het hele artikel: [Oudste bewijs van kindermishandeling](#)

Nieuwe ontdekkingen in Hyksos fort

Ten noordoosten van Tell el-Yahodiyeh in de Nijldelta hebben Egyptische archeologen een vier meter hoge verdedigingsstructuur uit tichelsteen aangetroffen. Daarnaast zijn ook restanten van woonhuizen gevonden. De verschillende vondsten kunnen worden gedateerd naar verschillende tijdperken, uiteenlopend van het Middenrijk tot de Grieks-Romeinse Tijd. Er zijn objecten gevonden voor farao's Merenptah en Ramses III, die daar tijdens het Nieuwe Rijk een paleis hadden. Er zijn onder andere kruiken en amuletten gevonden.

Lees het hele artikel: [New discovery in the Nile Delta](#)

Tentoonstelling rondom bijzonder papyrus in Baltimore

In het Walters Art Museum in Baltimore, is een tentoonstelling geopend rondom een bijzonder papyrus: Het boek van de Fajoem. Het papyrus dateert uit de Romeinse Tijd, ongeveer rond het begin van onze jaartelling. In het boek wordt het verhaal verteld van de krokodilgod Sobek, die de zoon naar de Fajoem zou hebben gebracht. De papyrus is goed bewaard en de inkt is niet vervaagd. Er zijn prachtige, heldere illustraties aangebracht. Het boek is deels een scheppingsmythe, deels een reisgids en voor de Amerikanen deels een 'blockbuster'.

Lees het hele artikel: ['Egypt's Mysterious Book of the Faiyum'](#). Let op: het artikel beslaat twee pagina's; onderaan kunt u naar de tweede pagina klikken.

Kort Engelstalig nieuws

- Onderzoek aan de mummie van een jongensbaby: [info](#)
- Replica Toetanchamon's graf tijdelijk in Loeksor: [info](#)
- Hondenmummie bevat bewijs voor verhalen over parasietenplagen: [info](#)
- Bestuderen van oude mummies levert mogelijk geneesmiddelen op: [info](#)

Videofragmenten

- Via YouTube is een Engelstalige lezing van iets meer dan een uur te bekijken over

Nadagen van een Gouden Tijdperk

'The Art of Burial'. Er zijn drie delen; alleen het eerste deel gaat over Egypte: [info](#)

- De Amerikaanse tv-zender PBS heeft een goede en ook mooie documentaire van bijna twee uur gemaakt over Toetanchamon: [info](#)

Tentoonstellingen

In het Allard Pierson Museum in Amsterdam is **tot en met 5 januari 2014** de tentoonstelling '**Eeuwig Egypte Experience**' te zien.

Het hart van de experience is een grote multimedia show, het Culturama, met negen metershoge schermen met een blikveld van 180 graden. In slechts 20 minuten gaat u onder leiding van een gids langs de hoogtepunten van het Oude Egypte - van prehistorie, farao's en de grote piramides, tot de vroegchristelijke Koptische tijd. Deze spannende show wordt gecombineerd met de actualiteit van Nederlands en Vlaams archeologisch onderzoek in Egypte: [info](#)
Vanaf **zondag 1 december 2013** verzorgt Huub Pragt een museumcollege bij deze tentoonstelling: [info](#)

In de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis te Brussel is **tot en met 19 januari 2014** de tentoonstelling '**Schrijvers van contouren: Tekenkunst in het Oude Egypte**' te zien.

In het Oude Egypte werden tekenaars en schilders 'schrijvers van de contouren' genoemd. De Egyptische tekenkunst werd immers in de eerste plaats bepaald door lijnen die vormen en vlakken omgeven en zo omtrekken schetsen waarbinnen kleuren in al hun schakeringen tot schittering kunnen komen.

De tentoonstelling bespreekt de conventies, de technieken, de functies en de toepassingen en brengt de bezoeker in direct contact met de Egyptische kunstenaars, zowel aan de hand van de meest vrije en spontane creaties als van strenge officiële kunstwerken: [info](#)

Lees een uitgebreid, Engelstalig, artikel over de tentoonstelling: [An art of drawing](#)

Op **vrijdag 22 november 2013** organiseert Huub Pragt een excursie naar deze tentoonstelling: [info](#)

In het Brooklyn Museum in New York is vanaf **24 juli 2013 tot en met december 2014** de tentoonstelling '**Divine Felines: Cats of Ancient Egypt**' te zien. De tentoonstelling bestaat uit 30

objecten van katten. Groot en klein, wild en tam, goddelijk en niet-goddelijk. De oude-Egyptenaren kenden meerdere godinnen die katachtige aspecten hadden: Neith, Isis, Hathor, Pachet, Tefnoet, Sachmet en natuurlijk Bastet. Tijdens de laatste eeuw voor Christus werd de cultus van de godin Bastet steeds populairder en werden er vele beeldjes van katten gemaakt die door de pelgrims aan de godin werden geofferd.

Lees een uitgebreid artikel over de tentoonstelling in The New York Times: [info](#)

Bestellen van syllabi

Het is voortaan mogelijk om het schriftelijke cursusmateriaal aan te schaffen van cursussen die door Huub Pragt zijn gegeven: [Bestellen syllabi](#)

Lezingen

Op **dinsdag 5 november 2013** geeft dr. Koen Donker van Heel een lezing met als titel 'Over een koe die Taroemoemie heette en nog veel meer'.

Aanvang: 14.00 uur.

Kosten: € 12,50 voor niet-donateurs, € 10,- voor donateurs van Mehen.

Locatie: Mehen studiecetrum, Den Haag.

Aanmelden: Via de [website](#)

Op **woensdag 13 november 2013** geeft Daniel Soliman een lezing met als titel 'Identiteitsteken in de Thebaanse necropolis: van het ondergoed van Kha tot de leveringen van Ptahmose de houthakker'.

Aanvang: 19.30 uur.

Kosten: € 10 voor niet-donateurs, € 5,- voor donateurs van Huis van Horus, studenten gratis.

Locatie: Universiteit Leiden - Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden.

Aanmelden: Via de [website](#)

Op **woensdag 20 november 2013** geven Huib van Verseveld en Joost Golverdingen een lezing met als titel 'Wadi's, graffiti en geheimzinnige graven in Thebe-West'.

Aanvang: 19.30 uur.

Kosten: € 12,50 voor niet-donateurs, € 10,- voor donateurs van Mehen.

Locatie: Mehen studiecetrum, Den Haag.

Aanmelden: Via de [website](#)

Op **zaterdag 7 december 2013** organiseert Mehen een discussiemiddag met als titel 'De buste van Neferti'.

Aanvang: 14.00 uur.

Kosten: € 7,50 voor niet-donateurs, € 5,- voor donateurs van Mehen.

Locatie: Mehen studiecetrum, Den Haag.

Aanmelden: Via de [website](#)

Op **woensdag 11 december 2013** geeft dr. Julia Harvey een lezing met als titel 'Houten beelden uit het Oude Rijk - Nieuwe ontdekkingen'.

Aanvang: 19.30 uur.

Kosten: € 10 voor niet-donateurs, €5,- voor donateurs van Huis van Horus, studenten gratis.

Locatie: Universiteit Leiden - Lipsiusgebouw, Cleveringaplaats 1, Leiden.

Aanmelden: Via de [website](#)

Cursussen

Teksten uit Wadi's

Op **dinsdag 3 december 2013** en op **woensdag 11 december 2013** gaat in Hilversum een uit tien lessen bestaande cursus start. Deze cursus wordt gegeven in de vorm van een leesgroep. Kennis van het hiërogliefenschrift is daarbij een vereiste. Aan het einde van de 20ste dynastie deed zich over een periode van enkele decennia een politiek en sociaal minder stabiele situatie voor in Egypte. De problemen ontstonden vanaf de laatste regeringsjaren van Ramses III en duurden voort tot het einde van de 20ste dynastie. De vele goudschatten die verborgen lagen in de graven van de farao's vormden een aantrekkelijke buit voor grafrovers. Eén van de belangrijkste papyri waaruit blijkt dat de koningsgraven al ten tijde van het Nieuwe Rijk door grafrovers werden geschonden, is Papyrus Abbott dat tegenwoordig in het British Museum wordt bewaard. Het beschrijft gedetailleerd vier dagen uit het zestiende regeringsjaar van farao Ramses IX. De aanleiding wordt gevormd door een klacht die de burgemeester van Thebe Paser indiende bij de in de Delta verblijvende vizier Chaëmwaset. In de jaren die hierop volgden is in Thebe een duidelijke tendens waarneembaar. De Hogepriesters van Amon als Herihor, Pinodjem en Mencheperra deden er alles aan om de mummies van de farao's uit het Nieuwe Rijk veilig te stellen. Dit deden ze door de graven in het Dal der Koningen te openen, uit te ruimen en de koningsmummies in cachetten veilig te stellen. Door schrijvers in de wadi's achtergelaten graffiti uit het begin van de 21ste dynastie maken dit duidelijk. De cursus wordt afgerond met een rondleiding door de Egyptische collectie van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden.

Meer informatie: [Teksten uit Wadi's](#)

Middel-Egyptische Grammatica

Vanaf **zaterdag 7 december 2013** start in Leiden een cursus van zes lessen over de Middel-Egyptische Grammatica.

Cursisten die minimaal de Vervolg cursus Hiërogliefenschrift hebben afgerond of zich hebben aangesloten bij één van de leesgroepen, kunnen zich verder verdiepen in de Middel-Egyptische grammatica. Verspreid over het cursusseizoen worden zes lessen gegeven waarin specifieke werkwoordsconstructies worden behandeld. Aan deze cursus is geen huiswerk verbonden, tijdens de lessen worden heldere en korte voorbeelden gegeven van grammaticale constructies.

Meer informatie: ***Middel-Egyptische Grammatica***

Winter School 'Nadagen van een Gouden Tijdperk'

Op **woensdag 18 december 2013** gaat in het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden de 3-daagse Winter School van start.

Tijdens deze winter school staat de boeiende periode van het einde van het Nieuwe Rijk en de overgang naar de Derde Tussenperiode centraal. Faraó Ramses III was als tweede faraó van de 20ste dynastie de langst regerende vorst uit die tijd. Hij kreeg te maken met invallende Libische stammen en hernieuwde aanvallen van de zogenoemde 'Zeevolkeren'. In de negentig jaren die daarop volgden regeerden vervolgens nog acht faraó's, allen met de naam Ramses. Een belangrijke ontwikkeling tijdens deze late Ramessiden Tijd was dat het merendeel van het land onder het gezag kwam van de godentempels. Vooral de tempel van Amon-Ra te Karnak was een geducht machtsbolwerk. De controle over het zuiden van Egypte was zo groot dat de hogepriesters een rivaliserende dynastie durfden te vormen met die van de faraó's in het noorden van het land.

Meer informatie: ***Winter School 2013***

Magische Praktijken

Vanaf **dinsdag 14 januari 2014** start een cursus van vier lessen over de magische praktijken van de oude Egyptenaren. Deze cursus staat zowel in Amsterdam, Hilversum als in Leiden op het programma. Volgens de Egyptenaren was de wereld uit de oerchaos geschapen. Iets van die chaos was nog steeds aanwezig in de samenleving en bedreigde de zich steeds vernieuwende volmaakte schepping. Tijdens deze cursus van vier lessen zal worden besproken hoe de Egyptenaren dit gevaarlijke overgangsmoment met magie probeerden te bezweren. Alleen door magische rituele handelingen zou de orde in de maatschappij, maar ook de persoonlijke stabiliteit van een individu kunnen worden gewaarborgd. Ook in het Dodenrijk diende de overledene zich middels spreuken en vignetten met magie te omringen. Hoogst interessant zijn de uitingen van persoonlijke magie. Vooral doorboorde of vernietigde beeldjes van vijanden of gevaarlijke dieren maken dit duidelijk. Aandoenlijke opschriften op magische schalen of de brief aan Anchiry worden toegelicht. Ook speelde droomuitleg een belangrijke rol in de Egyptische samenleving. Medische papyri tonen aan dat ziekte en mentale depressies werden bezworen door middel van magische praktijken waarbij amuletten een belangrijke rol speelden.

Meer informatie: ***Magische Praktijken***

Reizen en excursies

Dagexcursie naar Brussel

Op **vrijdag 22 november 2013** verzorgt Huub Pragt een dagexcursie naar het Jubelparkmuseum in Brussel. Aanleiding vormt de tentoonstelling 'Schrijvers van contouren. Tekenkunst in het Oude Egypte'. Meer informatie: [Excursie Brussel](#)

Thebaanse Wadi's

Van **maandag 25 november tot en met zaterdag 30 november 2013** leidt Huub Pragt een zesdaagse reis waarbij voornamelijk zal worden gestruind door de Thebaanse wadi's. We gaan in dit verlaten gebied op zoek naar bijzondere rotsinscripties uit het begin van de 21ste dynastie, de tijd van de Hoge priesters van Amon Herihor, Pinodjem en zijn zoon Mencheperra. Alle drie noemden zij zichzelf koning van het zuiden van Egypte. Deelname aan deze bijzondere reis vereist enige voorkennis. U dient er rekening mee te houden dat, met uitzondering van een bezoek aan het Dal der Koningen, de bekende monumenten in de omgeving niet zullen worden bezocht. Omdat veel wordt gewandeld is voor deze reis een goede lichamelijke conditie een vereiste. Deze reis gaat door. Meer informatie: [Thebaanse Wadi's](#)

Faraonisch Egypte

Van **maandag 17 tot en met vrijdag 28 februari 2014** leidt Huub Pragt een culturele rondreis van twaalf dagen door Egypte. Deze reis voert langs veel bekende monumenten van het Oude Egypte. Het absolute hoogtepunt is een bezoek aan het prachtige graf van koningin Nefertari. Meer informatie: [Faraonisch Egypte](#)

[Home](#)

[Cursussen](#)

[Lezingen](#)

[Excursies](#)

[Rondleidingen](#)

[Reizen Egypte](#)

